

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

Levélcím: 1245, Budapest 5. Pf. 1036

Telefon: (06-1) 472-8865, **Fax:** (06-1) 472-8860

Ügyszám: Vj/086/2012.

Iktatószám: Vj/086-46 /2012.

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa a Dornyai Dániel ügyvezető által képviselt **FENSUS Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.** (Kunágota) eljárás alá vont vállalkozás ellen fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának feltételezett megsértése miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

Az eljáró versenytanács megállapítja, hogy a FENSUS Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. 2011 novembere és 2012 októbere között terjesztett szórólapjával, valamint 2012 januárja és 2012 júliusa között a Szuperinfó egyes regionális kiadványaiban közzétett sajtóhirdetéseivel megtervezte a fogyasztókat az általa kínált szolgáltatás jellemzői tekintetében.

Az eljáró versenytanács megtiltja a jogsértő magatartás folytatását és a FENSUS Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.-t 169.600 Ft (százhatvankilencezer-hatszáz forint) bírság megfizetésére kötelezi, amely összeget a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számlája javára köteles megfizetni.

Ha a kötelezett a bírságfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, késedelmi pótlékot köteles fizetni. A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal megindítja a határozat végrehajtását.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsánál benyújtott vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart, mely kérelmet az ügyfél a keresetlevelében terjesztheti elő.

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa meghozta továbbá az alábbi

v é g z é s t .

Az eljáró versenytanács a versenyfelügyeleti eljárást megszünteti a szerződéskötéshez kapcsolódó tájékoztatások tekintetében.

A végzéssel szemben a közléstől számított 8 napon belül a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtott vagy ajánlott küldeményként postára adott, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett jogorvoslati kérelemmel lehet élni.

Ha a jogorvoslatra jogosult az egybefoglalt határozat és végzés ellen jogorvoslattal él, a határozat elleni jogorvoslat szabályait kell alkalmazni.

INDOKOLÁS

I.

Az eljárás tárgya

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2012. október 30-án versenyfelügyeleti eljárást indított a Fensus Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (a továbbiakban: FENSUS vagy eljárás alá vont) ellen,¹ mivel észlelte, hogy a FENSUS által kezelt, működtetett fogyasztói csoportokat népszerűsítő kereskedelmi gyakorlat a fogyasztók részére valószínűsíthetően nem ad, vagy nem egyértelműen ad információt a fogyasztói csoportok azon lényeges tulajdonságairól, amelyek alapján a fogyasztók számára egyértelműen érzékelhető lenne, hogy milyen konstrukcióról van szó. Így többek között a vásárlói jog gyakorlásának tartalmáról és bizonytalan idejéről, a kockázati tényezőről, a megszerezhető termékek jellegéről, a fogyasztói csoportban történő részvétel költségeiről adott tájékoztatások tekinthetők kifogásolhatónak. Előbbiek révén az ügyfél annak reményében kívánhat szerződést kötni a fogyasztói csoport szervezőjével, hogy hamarosan pénzhez jut.
2. A fenti magatartással az eljárás alá vont a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 6. §-a (1) bekezdésének a) pontjában, b) pontjának bd) és bg) alpontjaiban, valamint c) pontjában, továbbá 7. §-ának (1) bekezdésében foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértette az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdésében előírt tilalmat.
3. A versenyfelügyeleti eljárás kiterjed az eljárás alá vont 2011. november 1-jétől az ügyindítás napjáig, 2012. október 30-ig folytatott, az általa szervezett fogyasztói csoportok népszerűsítéséhez kapcsolódó kereskedelmi gyakorlatára.

---

¹ Vj/086/2012. számú irat

II.

Az eljárás alá vont

4. A FENSUS 2011. március 3-án került bejegyzésre, a cégmásolatban² a vállalkozás főtevékenységeként egyéb pénzügyi kiegészítő tevékenység, valamint gabona, dohány vetőmag, takarmány nagykereskedelme szerepel. Eljárás alá vont a fogyasztói csoportok szervezését 2011. november 2-tól végzi. A vállalkozással megbízási jogviszonyban álló üzletkötők Békéscsabán, Dabason, Dunaujvárosban, Kiskőrösön és Debrecenben tevékenykednek.
5. Eljárás alá vont 2011. évi nettó árbevétele 1.696.000 Ft,³ 2012. évi beszámolót nem nyújtott be. Mivel az eljárás alá vont beszámolója a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Céginformációs és Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálatának honlapján sem érhető el, a vizsgálat a szükséges intézkedések megtétele érdekében megkereste⁴ a Nemzeti Adó- és Vámhivatalt.
6. Továbbá – tekintettel arra, hogy a versenyfelügyeleti eljárásban küldött iratok „nem kereste”, illetve döntően „ismeretlen helyre költözött” vagy „címezett ismeretlen” jelzéssel érkeztek vissza a GVH-hoz, az eljárás alá vont aktuális székhely címeiről – a vizsgálat megkereste az illetékes cégbíróságot is törvényességi felügyeleti eljárás érdekében. Az iratok hirdetményi úton kerültek közlésre.
7. Az eljárás alá vont székhelye a vizsgálat indulását követően, 2012. december 20-ától a 1239 Budapest, Grassalkovich u. 137. alatti címről 5746 Kunágota, Mártonffypuszta tanya 24. címre változott, amely címen a postai tértivevények tanulsága szerint a címezett ismeretlen.
8. Az eljáró versenytanács előzetes álláspontja és a tárgyalásról szóló értesítés az eljárás alá vont ügyvezetőjének cégjegyzék szerinti lakóhelyén átvételre került, így ezen iratok közöltnek tekintendők. Eljárás alá vont tárgyalás tartását nem kérte.
9. Az eljárás alá vont a versenyfelügyeleti eljárásban egyetlen megkeresésre sem válaszolt (ezen kötelezettsége elmulasztása miatt a Vj/086-005/2012. számú irattal 50.000 Ft-os eljárási bírságot vetett ki az eljárás alá vontra a GVH), azonban a versenyfelügyeleti eljárást megelőző bejelentéses eljárásban (2012. augusztus 10-én) szolgáltatott adatok átételésre kerültek. Az eljárás alá vont semmilyen információt nem kért üzleti titokként kezelni.

III.

A fogyasztói csoport

10. A GVH évek óta folyamatosan vizsgálja a fogyasztói csoportszervező vállalkozások magatartását, tájékoztatási gyakorlatát. A jelen ügybeli, illetve a korábbi versenyfelügyeleti eljárásokból származó tapasztalatok alapján az alábbi általános megállapítások tehetők.
11. A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) 2. §-ának *i)* pontja szerint fogyasztói csoport a szervezők – díjazás ellenében történő – közreműködésével a csoport tagjai pénzének összegyűjtésén alapuló minden olyan csoport, amelynek célja,

---

² Vj/086-038/2012. számú irat

³ Vj/086-004/2012. számú irat

⁴ Vj/086-036/2012. számú irat

hogy minden tagja az általa előre meghatározott dolog tulajdonjogát a tagok befizetéseiből, előre meghatározott időtartamon belül – véletlenszerű vagy többletfeltételek vállalásától függő kiválasztás útján – a csoport segítségével megszerezze.

12. Az Fgytv. 55. §-a (1) bekezdésének *l)* pontja felhatalmazza a Kormányt, hogy a fogyasztói csoportok szervezésére és működésére, valamint a fogyasztói csoportokkal kapcsolatos fogyasztóvédelmi hatósági feladatok ellátását végző szerv kijelölésére, annak feladat- és hatáskörére vonatkozó részletes szabályokat rendelettel határozza meg. Az Fgytv. 16/B. §-a 2012. január 1-jétől előírja, hogy újabb fogyasztói csoport 2014. január 1-jéig – a fenti rendelet hatályba lépéséig – nem hozható létre.
13. A fogyasztói csoport gyakorlati értelemben egy olyan önkéntes, ideiglenes vásárlási társulás, amely speciális előtakarékosági formát kombinál részletre történő vásárlással, miközben szerencseelemet is tartalmaz, és amelyet azzal a céllal hoznak létre, hogy meghatározott áruk (ingó vagy ingatlan dolog) tulajdonjogát az adott csoport egyes tagjai a csoport segítségével megszerezzék.
14. A csoport tagjai vállalják, hogy meghatározott ideig meghatározott összeget fizetnek be havonta abból a célból, hogy a megvásárolni kívánt dologra vonatkozó vásárlási (vásárlói vagy fogyasztói) jogot szerezzenek. A fogyasztói csoportokban való vásárlási forma ugyanakkor a hagyományos részletvásárlástól eltérő feltételeket teremt, így például az áruhoz jutás nem az első részlet megfizetésével egyidejűleg történik meg.
15. A szervező által rendszeresen (havonta, kéthavonta, illetve olyan gyakorisággal, ahogy a befizetésekből a csoportnak elegendő tőkéje képződik) megrendezett ún. közgyűléseken megtartott sorsolásokon és/vagy előtörlesztés vállalása következtében dől el (ez utóbbi esetben annak alapján, hogy melyik tag vállalja a legtöbb még hátralévő részlet esedékesség előtti megfizetését), hogy a csoport résztvevői közül az adott alkalommal kik jutnak hozzá a vásárlási joghoz, mely tagok számára nyílik meg a lehetőség, hogy megvásárolják az adott ingóságot vagy ingatlant. A vásárlói joghoz való jutást követően is fennáll a tag fizetési kötelezettsége a futamidő végéig.
16. A gyakorlati tapasztalatok (a korábbi versenyfelügyeleti eljárásokból szerzett információk) azt mutatják, hogy a vásárlói joghoz való jutás szinte kizárólag jelentős mértékű előtörlesztés vállalással lehetséges. Az előtörlesztés vállalás általánosságban két módon történhet: az egyik megoldás, hogy a leendő tag néhány havi törlesztést előre megfizet, tehát tényleges befizetés történik, a másik megoldás szerint a leendő tag olyan szerződést köt, amelyben egy nagyobb, több (akár több tucatnyi) havi törlesztőrészletnek megfelelő összegről „lemond”, azaz a vállalás összegének a tényleges befizetése nem történik meg. Utóbbi esetben azonban a fogyasztó az eredeti szerződéses összeg költségeit, törlesztő részleteit fizeti a továbbiakban is (értelemszerűen a futamidő rövidül a vállalt törlesztések számával). Az eddigi versenyfelügyeleti eljárásból rendelkezésre álló adatok alapján az is elmondható, hogy a tagok döntő többsége ténylegesen befizet egy-két havi előtörlesztést a szerződéskötéskor, miközben a nyertes fogyasztók döntő többsége nagyon magas, több tucatnyi havi előtörlesztés vállalással jut hozzá a vásárlói joghoz.
17. A futamidő végén, az összes törlesztőrészlet hiánytalan teljesítése esetén az a fogyasztó is hozzájuthat (adott esetben akár 5-25 év múlva) a vásárlási joghoz, akit a futamidő alatt nem sorsoltak ki, illetve akinek anyagi forrásai nem tették lehetővé, hogy előtörlesztést vállaljon

(ezzel szemben azon fogyasztók esetében, akik a futamidő legelején jutnak a vásárlási joghoz, az előtakarékosági jelleg háttérbe szorul és a részletfizetési jelleg dominál).

18. A fogyasztói csoportok működésének lényeges tulajdonsága a szerencseelem, amely nemcsak a sorsolással, hanem az előtörlesztés vállalásának lehetőségével összefüggésben is megmutatkozik, mivel a csoporttag előtt nem ismert és általa nem befolyásolható a többi csoporttag előtörlesztés-vállalási hajlandósága, nem tudható előre, hogy a vásárlói joghoz jutáshoz hány havi törlesztőrészlet felajánlása szükséges. Az előtörlesztés-vállalás lehetősége tehát olyan helyzetbe hozza a csoporttagokat egymással szemben, hogy kedvezményezettként történő mielőbbi kiválasztásuk érdekében versenyezniük kell, ami a kevésbé fizetőképese csoporttag előre nem ismert, kiszámíthatatlan hátrasorolásával járhat.
19. Kiemelendő, hogy ha a fogyasztó magasabb szerződéses értéket köt ki (az általa megszerezni tervezett dolog vételárát több millió forintban határozza meg), akkor több szerződéses pozícióval (több tagsággal, szerződéssel) kell rendelkeznie, és így az általa kívánt összeghez csak akkor juthat hozzá, ha mindegyik szerződéses pozícióra egyszerre sorsolják ki, vagy mindegyik csoportban ő ajánlja fel a legnagyobb törlesztőrészletet.
20. A fentiek egyben azt is eredményezik, hogy a fogyasztó bizonytalanságban van abban a vonatkozásban, hogy mikor jut a vásárlási joghoz, és ezáltal a fogyasztói csoportba történő belépéskor megszerezni kívánt áruhoz.
21. A fogyasztói csoportok hirdetései ugyan mindenkinek szólnak, de a termék (vásárlási jog megszerzése fogyasztói csoport tagjaként) kiemelt (kifejezett, megszólított) célcsoportja az a fogyasztói réteg, amely valamilyen objektív oknál fogva nem tud banki hitelt vagy egyéb pénzügyi terméket igénybe venni, ezért kiszolgáltatottabb. Ezt a célzott fogyasztói kört a hirdetések szövegezése is alátámasztja („Nem hitelképes?”, „Kezes és jövedelemigazolás nélkül!”, „Bar-listásoknak és nyugdíjasoknak is!”).
22. A hirdetésekkel kiemelten célzott fogyasztók tehát azok, akik önerő, kezes, jövedelemigazolás vagy fedezetül szolgáló ingatlan nélkül, kamatmentesen (a hitelpiacon megszokottnál vagy elérhetőnél kedvezőbb módon) kívánnak ingatlanhoz vagy nagyobb értékű ingóságokhoz jutni.
23. A lehetséges fogyasztói körbe tartoznak tehát kifejezetten
  - a KHR⁵-listások,
  - olyan személyek, akiknek a jövedelmi szerkezete nem teszi lehetővé, hogy a bankok által kért feltételeknek megfeleljenek (nyugdíjasok, alacsony jövedelemmel bejelentett egyéni vállalkozók stb.),
  - nem rendelkeznek a hitelfelvételhez szükséges önerővel,
  - nem rendelkeznek a jelzáloghitel felvételéhez szükséges terhelhető ingatlannal,
  - nem tudnak kezest, adóstársat állítani.
24. Megjegyzendő továbbá, hogy a hirdetésekben az egyes konstrukciós ajánlatok megjelenítése (táblázatos formában összegek mellett havidíjak) viszont inkább azon (feltehetően szélesebb kört jelentő) fogyasztók felé irányul, akik valamiféle pénzügyi segítséget (hitelt) keresnek, és

---

⁵ Központi Hitelinformációs Rendszer, amelyben – többek között – azon adósok is szerepelnek, akik tartósan nem teljesítik hitel-törlesztéseiket (régie elnevezéssel: BAR-listások).

az érintett kiadványok átlapozása során (célzottan vagy nem tudatosan) összehasonlítják az egyes akciókat, ajánlatokat. Ezen fogyasztók számára ugyanis alapvetően vonzóbb lehet az alacsony „fix havi díj” a bankok és a pénzügyi közvetítők ajánlatainál. Azon fogyasztók számára ugyanis, akik nem hitelképesek, a bankok ajánlatai érdektelenek.

IV.

Az eljárás alá vont által szervezett fogyasztói csoportok

A csoportok jellemzői

25. Az eljárás alá vont vállalkozás 2011. november 2-től kezdődően két fogyasztói csoportot szervezett, amelyeket 1FA és 1FB kóddal jelölt. 2011-ben a csoportokban összesen 15 fő lépett be, 2012-ben (augusztus 10-ig, az egyetlen adatszolgáltatás napjáig) a belépők száma 590 volt. A szerződések időtartama, futamideje 120, illetve 180 hónap.

26. A fenti két fogyasztói csoport jellemzőit az alábbi táblázat mutatja be:⁶

A csoportok pénzügyi jellemzői	2011. november 2-től december 31-ig	2012. január 1-től augusztus 10-ig
Megbízási és a regisztrációs díjból befolyt összeg (bruttó)	2.111.953 Ft	12.504.650 Ft
Csoportalapba befolyt összeg	-	6.303.602 Ft
Előtörlesztéssel elnyert vásárlói jogok száma	0 db	11 db

27. Az 1FA csoportban hat közgyűlést, az 1FB csoportban öt közgyűlést tartott a vállalkozás a működésének kezdetétől 2012. augusztus 10-ig. A vállalkozás által csatolt közgyűlési jegyzőkönyvek⁷ alapján az alábbi adatok láthatóak:

Közgyűlés időpontja (2012.)	A csoport kódszáma	Előtörlesztés vállalások száma (db)	A legmagasabb előtörlesztés vállalási időszak (hónapok száma) – a nyertes tag vállalása
február 29.	1FA	22	12
március 30.	1FA	22	63
április 27.	1FA	34	2
	1FB	19	25
május 31.	1FA	113	60
	1FB	1	10
július 2.	1FA	21	55
	1FB	81	20
augusztus 1.	1FA	122	40
	1FB	21	68

A szerződéskötések

28. A FENSUS Békéscsabán és Dabason rendelkező irodával a vizsgált időszak alatt. A vállalkozás üzletkötők segítségével végezte tevékenységét, akik közül egy munkaviszonyban volt az eljárás alá vonttal, a többiek pedig megbízási szerződés alapján egyéni vállalkozóként

⁶ Vj/086-013/2012. számú irat

⁷ Vj/086-013/2012. számú irat

működtek. Az üzletkötők kezdetben fix megbízási díjat kaptak, majd a szerződésszám alapján alakult a jutalékuk.⁸

29. Az eljárás alá vont – tanúként meghallgatott – egyik korábbi ügyvezetőjének nyilatkozata⁹ szerint a szerződés megkötése előtt szóbeli és írásbeli tájékoztatást is kaptak a fogyasztók. A fogyasztónak az írásos tájékoztatást lehetősége volt elvinni, továbbá kérdés esetén telefonon is érdeklődhetett az üzletkötőnél. A tanú szerint olyan eset nem volt, amikor a fogyasztó azonnal fizetett volna, általában a tájékoztatás és a szerződéskötés között 3-4 nap telt el. A tanú előadta továbbá, hogy üzletkötői oktatásban részesültek. Az üzletkötők felhívták a fogyasztók figyelmét arra, hogy nem garantált az azonnali pénzhez jutás, azonban ezen információ alátámasztására nem csatolt bizonyítékot az eljárás alá vont vállalkozás és más forrásból sem áll rendelkezésre ezen állítást igazoló bizonyíték.
30. Egy másik – szintén meghallgatott – korábbi ügyvezető nyilatkozata szerint is¹⁰ a szerződéskötést megelőzően kaptak a fogyasztók tájékoztatást a fogyasztói csoport jellegéről. A FENSUS üzletkötői megvizsgálták a fogyasztók fizetőképességét, azaz, hogy van-e jövedelme, egyéb ingósága, ingatlana. Ez utóbbira akkor volt szükség a tanú nyilatkozata szerint, ha a fogyasztó KHR-listás volt.

A szerződéses feltételek

31. A szerződéses viszonyban az eljárás alá vont szervezőként, a fogyasztó megbízóként jelenik meg. A FENSUS által általános szerződési feltételekként alkalmazott Részvételi Szabályzatban (a továbbiakban: RSZ)¹¹ foglaltak alapján a vállalkozás által szervezett és működtetett két fogyasztói csoporthoz való csatlakozás jellemzői az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- a FENSUS mint szervező kötelezi magát arra, hogy a szerződés tárgyának eladója valamint a megbízó között létrejövő adásvételi szerződés megkötését elősegíti oly módon, hogy az arra vonatkozó szerződés megköthető legyen és a megbízó a dolog tulajdonjogát a megbízási szerződésben meghatározott számú részlet megfizetése mellett megszerezhesse (1.1. pont);
- a megbízás tárgya – a felek között létrejött szerződés tartalmával összhangban – a szerződés tárgyát képező dolog részletfizetéses megszerzésének elősegítése fogyasztói csoportok szervezése útján. Szerződéses feladatát a szervező több megbízóval együttműködve, belőlük, mint résztvevőkből csoportot szervezve látja el. A csoport természetes és/vagy jogi személyekből állhat. A csoport tagjai, akik valamennyien megbízók a szervezővel egyenként állnak szerződéses jogviszonyban (1.2 pont);
- a megbízók a megbízást egymásra tekintettel adják és tudomásul veszik, hogy a szervező a befizetett díjelőlegekből a csoport részére elkülönített pénzügyi alapot képez. A regisztrációs díj és a megbízási díj nem része a közös alapnak (1.3. pont);
- a csoport a megbízók szervező által történő írásbeli értesítése időpontjában alakul meg és attól a hónaptól – amelyet a szervező kijelölt az első havi részlet befizetésére

⁸ Vj/086-011/2012. számú jegyzőkönyv

⁹ Vj/086-011/2012. számú jegyzőkönyv

¹⁰ Vj/086-012/2012. számú jegyzőkönyv

¹¹ Vj/086-013/2012. számú irat 1. számú melléklete

- a szerződésben meghatározott hónapig áll fenn (futamidő), akkor is ha mindegyik résztvevő ezt megelőzően a dolog birtokába jutott. A szerződésben meghatározott hónap leteltével és a záró pénzügyi műveletek elvégzésekor a csoport automatikusan feloszlik (1.4. pont);
- a megszerzendő dologhoz tartozó vásárlói jog sorsolása, illetve az előtörlesztés vállalása, azaz a kedvezményezettként való kiválasztás közgyűlésen történik. A közgyűlés a jelenlévők számára tekintet nélkül megtartható (1.3 és 1.5 pontok);
  - a szervező a szerződésben foglalt kötelezettségeinek teljesítéséért a megbízó részéről a dolog teljes vételárának %-ban kifejezett megbízási díjban részesül. A szerződés megkötésekor a megbízó köteles a regisztrációs díjat a szerződésben meghatározottak alapján a szervező vagy megbízottja részére megfizetni. A megbízási díj a havi részletfizetések időpontjában a részletek arányában esedékes. A megbízási díj a szervezőt akkor is megilleti, ha a megbízó egyszerre többhavi részletet kifizet;
  - minden megbízó egy meghatározott havi részlet összeg fizetésére vállal kötelezettséget, amely egyrészt a havi alaprészletből (ezen befizetések a csoport közös pénzügyi alapját képezik, számszakilag a dolog vételára elosztva a csoport működési hónapjainak számával), másrészt a megbízási díjból adott hónapra jutó részből áll (2.1. és 2.2 pontok);
  - a megbízó a fizetési kötelezettségét havi részletekben a szerződésben meghatározott futamidő alatt köteles megfizetni (3.1. pont);
  - a megbízó tudomásul veszi, hogy amennyiben a szerződés aláírásával egy időben előtörlesztést vállal a soron következő közgyűlésre vonatkozóan, úgy a szerződése részt vesz a közgyűlésen, és ennek megfelelően a számára nyitva álló 30 napos elállási határidő lerövidül a közgyűlés napjáig (3.2. és 7. pontok);
  - amennyiben a megbízó a szerződés tárgyát képező dolog árának kifizetése és egyéb fizetési kötelezettségének teljesítése előtt a dolgot megszerezte, köteles a hátralévő törlesztő részleteket továbbra is fizetni. A havi részlet késedelmes befizetése esetén a késedelembe esett Megbízó a késedelmes összeg után megfizeti a mindenkori törvényes késedelmi kamatot. Ha a Megbízó a dolog megszerzése után egyetlen részletfizetéssel 30 napot meghaladó késedelembe esik, akkor a hátralévő részletek megfizetése egy összegben esedékessé válik. Ezen esetben Szervező a szerződés tárgyának átadásával egyidejűleg megkötött és a Megbízó teljesítését biztosító vásárlói jog átadás-átvételi szerződések szerint jogosult eljárni (3.3-3.5 pontok);
  - a szervező által megbízókból szervezett vásárlói csoport minimum 3 havonta közgyűlést tart, melynek összehívásáról a szervező gondoskodik. A közgyűlésen az a megbízó vehet részt, aki valamennyi esedékes fizetési kötelezettségének eleget tett. A közgyűlések időpontjáról a szervező ügyfélszolgálatán keresztül tájékozódhat a megbízó (4.1. pont);
  - a közgyűlésen a szervező képviselője ismerteti, hogy hány darab vásárlói jog átadása válik lehetővé. Az ily módon meghatározott számú vásárlói jog átadására vonatkozóan a kijelölés a közgyűlésen sorsolás és/vagy előtörlesztés vállalása útján történik. Ha a közös alap csak egy vásárlói jog átadására ad lehetőséget a szervező dönti el, hogy ezek közül mely módon történik meg a vásárlói jog átadása (4.2 pont);

- az előtörlesztés vállaláson a megbízó csoporttagok vehetnek részt. Az előtörlesztés vállalás a megbízók között nem árverseny, hanem a törlesztő részletek esedékessége előtt történő befizetésére vonatkozó felajánlást jelent. Ennek megfelelően az előtörlesztés vállalás eljárás során az lesz a nyertes, az szerzi meg a vásárlói jogot, aki az adott havi közgyűlésen a legtöbb aktuális havi részlet esedékesség előtti befizetését ígéri és teljesíti (5.1. pont);
- az előtörlesztés vállalás azon aktuális havi törlesztő részletek számát jelöli, amelynek befizetésére a megbízó a jog elnyerése után kötelezettséget vállal. Több azonos mértékű előtörlesztés vállalás esetén a jogosultságot sorshúzással döntenek el (5.3. pont);
- ha az előtörlesztés vállalás útján több dolog kedvezményezettjei kerülnek kijelölésre a jogosultság az egymás után következő előtörlesztés vállalások nagyságától függ. Minden közgyűlésen mód van legalább egy vásárlói jog odajuttatására (5.7. pont);
- amennyiben a közös alap több vásárlói jog átadására ad lehetőséget a kedvezményezett kijelölésének módjáról (sorsolás, előtörlesztés vállalás) a szervező jogosult döntenek (5.8. pont);
- a nyertes előtörlesztés vállalás összege a csoport közös alapjának nagyságát növeli. A nyertes előtörlesztés vállalás hónapjainak beszámítása a csoportműködés befejezésének időpontjától történik, azaz a nyertes megbízó törlesztési időtartama az előtörlesztés vállalás mértékével megrövidül. A szervező az előtörlesztés befizetésével kapcsolatban kedvezményt adhat, de a csoport részére elkülönített pénzügyi alap nem sérülhet (5.9. pont);
- a dolog megvásárlására előtörlesztés vállalás vagy sorsolás útján vásárlói jogot szerzett megbízó az adásvételi szerződést az eladóval köti meg. A vételár szervezőt terhelő részét az eladónak vagy megbízónak a szervező fizeti meg a megbízó és az eladó között létrejött szerződés alapján (6.1. pont);
- a megbízót a szerződés keltétől számított 30 napon belül indokolás nélküli elállási jog illeti meg, amelyet írásbeli nyilatkozattal gyakorolhat. A megbízó elállása a szerződést felbontja, és a szerződésben foglalt regisztrációs díj 1/3-on felüli részét szervező vagy megbízottja a megbízónak visszatéríti (7. pont);
- ha a kedvezményezettként kiválasztásra nem került megbízó jelzi, hogy a szerződést rendes felmondás útján fel kívánja mondani, a szervező a befizetett havi alaprészletek összegét a szerződésben meghatározott időtartam lejártát megelőzően visszafizetheti. E visszafizetés azonban a szervező számára lehetőség és nem kötelezettség, a megbízó az idő előtti visszafizetést a szervezőtől nem követelheti (7.1. pont);
- a megbízó, ha kedvezményezettként kiválasztásra került, a szerződést rendes felmondással nem szüntetheti meg mindaddig, amíg a szerződésben meghatározott valamennyi fizetési és egyéb kötelezettségeinek maradéktalanul eleget nem tett (7.3. pont);
- a felmondás időpontjáig befizetett havi részletek a megbízási díj levonásával a megbízó részére kamatmentesen a szerződésben meghatározott időtartamot követően kerülhetnek visszafizetésre. A regisztrációs díj nem kerül visszafizetésre (7.6. pont).

V.

A vizsgált kereskedelmi gyakorlat

32. A versenyfelügyeleti eljárás során az alábbi kommunikációs gyakorlat került beazonosításra.

Szerződéskötéshez kapcsolódó tájékoztatások

33. Az eljárás alá vont nyilatkozata szerint az irodák felkeresésekor, a szerződéskötést megelőzően, illetve a szerződéskötés során – az általános szerződési feltételeket rögzítő, fent bemutatott RSZ-on és az arra alapuló szóbeli tájékoztatáson kívül – az alábbi tartalmú dokumentumok kerültek átadásra a fogyasztók részére:

Adatlap:¹²

„A Fensus Kft. nem hitelintézet, nem bank, hitelt nem nyújt és semmilyen pénzügyi szolgáltatást nem végez! Cégünk fogyasztói csoportok szervezésével foglalkozik, amely egy olyan alternatív finanszírozási forma, ahol a hozzánk forduló ügyfeleket választott futamidőként csoportokba soroljuk és a csoport pénzügyi alapjához hozzárendeljük az igényléseket. Minden hónap utolsó napján közgyűlést tartunk, amelyet közjegyző vagy ügyvéd felügyel, itt dől el, hogy mely szerződések lesznek jogosultak a vásárlói jog kifizetésére. Ezen csoportok olyan tagok összességéből állnak, akik valamely árut, szolgáltatást szeretnének megvásárolni, de a megvásárláshoz szükséges összeggel nem rendelkeznek. A résztvevő tagok közös érdeke az, hogy bizonyos javakat alacsony részletfizetési összeg és viszonylag hosszú futamidő mellett szerezzenek meg. A havi fix törlesztő részletet minden hónap 25. napjáig be kell fizetni a szerződéskötéstől számítva a hozzájutáson át a futamidő végéig. Lehetőség van előtörlesztést vállalni, ilyenkor az előtörlesztés vállalás mértékével rövidül a futamidő. A szerződés keltétől számított 30 napon belül indoklás nélküli elállási jog illeti meg ügyfeleinket, amennyiben ezen időszak alatt szerződésükkel közgyűlésen nem vesznek részt.

Ezen csoport rendszer sok ügyfelünknek egyedüli megoldást jelent, hiszen Ön is tudja, hogy ma Magyarországon mind a magánemberek, mind a vállalkozások hitellehetőségei erősen korlátozottak, beszűkültek. Ügyfeleink sok esetben hozzá sem juthatnak hitelekhez, kölcsönökhöz, csak igen szigorú feltételek teljesülése esetén, melyek nagy része a lakosság túlnyomó többsége számára teljesíthetetlen, vállalhatatlan és rendkívül merev!

BAR-LISTASOKNAK ÉS NYUGDÍJASOKNAK IS!

Azon ügyfeleknek is lehetőségük nyílik a vásárlásra ezen konstrukció keretein belül, akiket koruk miatt, vagy egyéb okból a pénzintézetek már elutasítottak!”

Tájékoztató:¹³

„TÁJÉKOZTATÓ

Felhívjuk Tisztelt Ügyfeleink figyelmét, hogy a vásárlói jog elnyerésére a szerződésben meghatározott időtartamon belül a Fensus Kft. megbízottjainak és alkalmazottjainak semmilyen befolyásuk nincs.

¹² Vj/086-013/2012. számú irat 7. számú melléklete

¹³ Vj/086-013/2012. számú irat 5. számú melléklete

Felhívjuk továbbá az ügyfelek figyelmét, hogy a Fensus Kft. nem hitelintézet, nem bank, semmilyen pénzügyi szolgáltatást vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatást nem végez, bankkölcsönt nem nyújt, tevékenysége kizárólag fogyasztói csoportok működtetésére irányul.

A csoporttagok vásárlói joghoz juthatnak a csoport futamideje során. A vásárlói jog szerződészerű felhasználását azaz, hogy a csoporttag a kifizetett összeget ténylegesen a megjelölt célra fordította-e, a Szervező ellenőrzi. A csoporttag előtörlesztés vállalásával, illetve sorsolás útján juthat a vásárlói jogához.

A vásárlói jog elnyerésének időpontja előre nem meghatározható, előfordulhat, hogy csak a futamidő lejártakor jut hozzá.

A Megbízót a szerződés keltétől számított 30 napon belül indokolás nélküli elállási jog illeti meg. Ellenőrizze, hogy mit tartalmaznak az Önnek átadott nyomtatványok az ezt követő esetleges szerződés felmondás esetére, ugyanis ezekben az esetekben a már befizetett alaprészekhez jellemzően a futamidő lejártát követően juthat hozzá.

Amennyiben egy időben több szerződést köt a Társasággal, úgy valószínűleg eltérő időpontban fog hozzájutni az egyes vásárlói jogokhoz. Ahhoz hogy minél hamarabb hozzájusson a vásárlói joghoz, előtörlesztés felajánlást kell tennie.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZAF) fogyasztói csoportokkal kapcsolatos közleményei megtekinthetők az alábbi címen: www.pszaf.hu

NYILATKOZAT

szerződésszám:

Alulírott ..... cím:.....

elismerem, hogy a Fensus Kft. megbízottjától a részletfizetési feltételekről teljes körű tájékoztatást kaptam, a szerződés minden részét számomra elmagyarázták, a szerződés elválaszthatatlan részét képező részvételi szabályzatot valamint a fenti tájékoztatót elolvastam, a benne foglaltakat megértettem, tudomásul vettem és kijelentem, hogy azokkal kapcsolatban semmilyen további kérdésem nincs. A szerződés és a részvételi szabályzat példányait átolvasás és aláírás után átvettem. Továbbá tudomásul veszem és beleegyezem, hogy a szerződéskötésről a szervező videó felvételt készíthet.”

Hirdetés és szórólap

34. A vizsgált időszakon belül az eljárás alá vont – a rendelkezésre álló adatok alapján, beazonosítható módon – a Szuperinfó elnevezésű hirdetési újságban, illetve szórólappal népszerűsítette tevékenységét a szerződéskötéshez kapcsolódó tájékoztatásokon túl.
35. Eljárás alá vont 2012. 4. és 32. hetei között a következő (38 mm x 89 mm-es méretű, hátoldali) hirdetést jelentette meg a Szuperinfó című újság egyes regionális kiadványaiban:¹⁴

**HITEL HELYETT
VÁLASSZON
MÁS MEGOLDÁST,
SZÁMOLJON UTÁNA.**

¹⁴ Vj/086-013/2012. számú irat 2. számú melléklete

<i>Igényelt összeg</i>	<i>havi</i>	
	<i>10 év</i>	<i>15 év</i>
<i>1.000.000,-</i>	<i>8.333,-</i>	<i>5.556,-</i>
<i>10.000.000,-</i>	<i>83.333,-</i>	<i>55.560,-</i>
<i>+Megbízási díj/év</i>	<i>3,92%</i>	<i>2,81%</i>

*Nyugdíjasoknak és BAR-listásoknak is
06-30/812-4363
06-30/293-6607*

*Hirdetésünk nem teljes körű, részletekért
keresse ügyfélszolgálatunkat! Tevékenységünk
fogyasztói csoport szervezésére irányul.*

36. A hirdetés megjelenési adatait az alábbi táblázat¹⁵ mutatja be:

A megjelenés helye (az adott regionális kiadvány terjesztési körzete)	A megjelenések száma (db)	A megjelenés költsége (Ft)¹⁶
Békés megye	26	842.600
Orosháza	20	359.912
Országközepe	16	218.484
Szigetszentmiklós, Kis-Duna Mente	16	217.056
Dél-Pest megye	19	375.003
Észak Bács-Kiskun megye	15	307.020
Dunaújváros	12	192.780
Székesfehérvár és környezete	12	236.844
Összesen	136	2.749.699

37. Eljárás alá vont a vizsgált időszakban az alábbi tartalmú, 15 cm x 21 cm-es méretű szórólapot¹⁷ terjesztette Békéscsabán:¹⁸

HITEL HELYETT VÁLASSZON MÁS MEGOLDÁST, SZÁMOLJON UTÁNA.	
<i>Igényelt</i>	<i>havi</i>

¹⁵ A táblázat alapjául a Vj/86-13/2012. számú irat 1. számú melléklete szolgált.

¹⁶ Vj/086-013/2012. számú irat 1. számú melléklete

¹⁷ Vj/086-013/2012. számú irat 3. számú melléklete, a szórólap költsége nem ismert

¹⁸ Vj/086-011/2012. számú jegyzőkönyv

<i>összeg</i>	<i>10 év</i>	<i>15 év</i>
<i>1.000.000,-</i>	<i>8.333,-</i>	<i>5.556,-</i>
<i>10.000.000,-</i>	<i>83.333,-</i>	<i>55.560,-</i>
<i>+Megbízási díj/év</i>	<i>3,92%</i>	<i>2,81%</i>

*Nyugdíjasoknak és BAR-listásoknak is
06-30-308 05 18*

*Fensus kft. 1115 Budapest, Bártfai utca 44.
Hirdetésünk nem teljes körű, részletekért
keresse ügyfélszolgálatunkat! Tevékenységünk
fogyasztói csoport szervezésére irányul.*

VI.

Az eljárás alá vont álláspontja

38. Az eljárás alá vont vállalkozás – bejelentéses szakban ismertetett, a jelen versenyfelügyeleti eljárásra átemelt iratokból megismert – álláspontja¹⁹ szerint a FENSUS sem a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.), sem egyéb jogszabályokba ütköző tevékenységet nem folytatott. A vállalkozás a jogszabályoknak és a vonatkozó társasági szervezeti-működési szabályzatoknak, alapszabályzatnak és működési rendszabályoknak megfelelően jár el ügyfelei érdekében. A vállalkozás az ügyfeleit teljes körűen tájékoztatja az üzletkötés során, a befektetett pénzeszközöket szigorú elszámolással kezeli, ügyvédi letét alkalmazásával. Esetleges panasz esetén minden tekintetben az ügyfél érdekét nézve jár el, minden eddig felmerült problémát jogvita nélkül megoldott, ügyfelei vagy volt ügyfelei kellő megalégedésére.
39. Az eljárás alá vont előadása szerint üzletkötői szigorú felkészítésben vesznek részt, így ügyfelei számára teljes körű és részletes felvilágosítást adnak. A felvilágosítást először telefonon adják meg, melynek során röviden tájékoztatják az érdeklődőket, hogy nem banki hitelügyintézésről és hitelkihelyezéssel, hanem alternatív finanszírozással, fogyasztói csoport szervezésével foglalkozik a vállalkozás. A telefonos tájékoztatás során felvázolják a fogyasztói csoport működését, majd érdeklődés esetén üzletkötőik időpontot egyeztetnek személyes tájékoztatásra a potenciális ügyféllel. A személyes tájékoztatáson részletes, mindenre kiterjedő felvilágosítást kap az érdeklődő a csoport működéséről, és minden esetben átadásra kerül az Adatlap elnevezésű indigós formanyomtatvány. Ezt a dokumentumot a megbeszélés szerint közösen tölti ki az ügyfél és az üzletkötő.

VII.

Jogi háttér

40. Az Fttv. 1. §-ának (1) bekezdése értelmében az Fttv. állapítja meg az áruhoz kapcsolódó, a kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően, annak során és azt követően a fogyasztóval

¹⁹ Vj/086-013/2012. számú irat 12. pontja

szemben alkalmazott kereskedelmi gyakorlatokra, valamint az ilyen kereskedelmi gyakorlat tekintetében alkalmazott magatartási kódexekre vonatkozó követelményeket, és az azok megsértésével szembeni eljárás szabályait. Ugyanezen cikk (2) bekezdése szerint a törvény hatálya arra a kereskedelmi gyakorlatra terjed ki, amely Magyarország területén valósul meg, továbbá arra is, amely Magyarország területén bárkit fogyasztóként érint.

41. Az Fttv. 2. §-a szerint

a) fogyasztó az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy,

c) az Fttv. alkalmazásában áru minden birtokba vehető forgalomképes ingó dolog – ideértve a pénzt, az értékpapírt és a pénzügyi eszközt, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erőket – (a továbbiakban együtt: termék), az ingatlan, a szolgáltatás, továbbá a vagyoni értékű jog,

d) a kereskedelmi gyakorlat a vállalkozásnak, illetve a vállalkozás érdekében vagy javára eljáró személynek az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartása, tevékenysége, mulasztása, reklámja, marketingtevékenysége vagy egyéb kereskedelmi kommunikációja,

h) az ügyleti döntés a fogyasztó arra vonatkozó döntése, hogy kössön-e, illetve hogyan és milyen feltételek mellett kössön szerződést, továbbá hogy gyakorolja-e valamely jogát az áruval kapcsolatban.

42. Az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdése alapján tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. A (3) bekezdés alapján a (2) bekezdés értelmében tisztességtelen különösen az a kereskedelmi gyakorlat, amely megtévesztő (6. § és 7. §) vagy agresszív (8. §).

43. Az Fttv. 4. §-ának (1) bekezdése értelmében a kereskedelmi gyakorlat megítélése során az olyan fogyasztó magatartását kell alapul venni, aki ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel jár el, figyelembe véve az adott kereskedelmi gyakorlat illetve áru nyelvi, kulturális és szociális vonatkozásait is. Ha a kereskedelmi gyakorlat a fogyasztók egy meghatározott csoportjára irányul, az adott csoport tagjaira általánosan jellemző magatartást kell figyelembe venni. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint, ha a kereskedelmi gyakorlat csak a fogyasztóknak egy, az adott gyakorlat vagy az annak alapjául szolgáló áru vonatkozásában koruk, hiszékenységük, szellemi vagy fizikai fogyatkozásuk miatt különösen kiszolgáltatott, egyértelműen azonosítható csoportja magatartásának torzítására alkalmas, és ez a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója által ésszerűen előre látható, a gyakorlatot az érintett csoport tagjaira általánosan jellemző magatartás szempontjából kell értékelni.

44. Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdése szerint megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely valótlan információt tartalmaz, vagy valós tény – figyelemmel megjelenésének valamennyi körülményére olyan módon jelenít meg, hogy megtéveszti vagy alkalmas arra, hogy megtéveszse a fogyasztót az alábbiak közül egy vagy több tényező tekintetében, és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készteti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas:

a) az áru létezése, természete, figyelembe véve a termékmegnevezésére vonatkozó jogszabályi előírásokat is,

- b) az áru lényeges jellemzői, így különösen
    - bd) előállításának vagy szolgáltatásának módja és időpontja,
    - bg) az adott célra való alkalmassága, a használatától várható eredmények, előnyei,
  - c) az áru ára, illetve díja, az ár, illetve díj megállapításának módja, különleges árkedvezmény vagy árelőny megléte.
45. Az Fttv. 9. §-ának (1) bekezdése értelmében a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértéséért felel az a vállalkozás, amelynek a kereskedelmi gyakorlattal érintett áru értékesítése, eladásának ösztönzése közvetlenül érdekében áll.
46. Az Fttv. 14. §-a alapján a vállalkozás – az eljáró hatóság felhívására – a kereskedelmi gyakorlat részét képező tényállítás valóságát igazolni köteles. Ha a vállalkozás nem tesz eleget ennek a kötelezettségnek, úgy kell tekinteni, hogy a tényállítás nem felelt meg a valóságnak. Erre a vállalkozást a hatóság felhívásában figyelmeztetni kell.
47. Az Fttv. 19. §-ának c) pontja alapján a GVH a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelenségének megállapítására irányuló versenyfelügyeleti eljárásában a Tpv. rendelkezéseit alkalmazza, az Fttv.-ben meghatározott eltérésekkel.
48. A Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján az eljáró versenytanács határozatában megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését, illetve f) pontja értelmében megtilthatja a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás további folytatását.
49. Az eljáró versenytanács a Tpv. 78. §-ának (1) bekezdése értelmében bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a Tpv., illetve az Fttv. rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A (2) bekezdés szerint, ha az (1) bekezdés szerinti vállalkozásoknak, illetve vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételéről nem áll rendelkezésre hitelesnek tekinthető információ, a bírság maximumának meghatározásakor az utolsó hitelesen lezárt üzleti év árbevétele az irányadó. A (3) bekezdés rögzíti, hogy a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztók, üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.
50. A Tpv. 44. §-ának (1) bekezdése értelmében a versenyfelügyeleti eljárásra – a Tpv. eltérő rendelkezése hiányában - a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) rendelkezéseit kell alkalmazni a Ket. 15. § (4) bekezdése, 18. §-a, 29. § (3)-(12) bekezdése, 30. § a) és b) pontja, 31. § (1) bekezdés j) pontja, 33/A. §-a és 33/B. §-a, 38. §-a, 43. § (6a) bekezdése, 46. § (2) bekezdése, 47. §-a, 51. § (1) és (5) bekezdése, 61. § (1) bekezdése, 70. §-a, 71. § (7) bekezdése, 74. § (2)-(5) bekezdése, 88. §-a, 91. §-a, 93. §-a, 94. §-a, 94/A. §-a, 109. § (2) bekezdése, 116. §-a, 127. § (1)-(5) és (7) bekezdése, 128. § (1) és (3) bekezdése, 130. §-a, valamint 134. § b) és c) pontja kivételével.

51. A Ket. 13. §-a (2) bekezdésének e) pontja alapján a Ket. rendelkezéseit a versenyfelügyeleti eljárásban csak akkor kell alkalmazni, ha a Tpv. vagy az Fttv. eltérő szabályokat nem állapít meg.
52. A Ket. 31. §-a (1) bekezdésének i) pontja értelmében a hatóság az eljárást megszünteti, ha hivatalbóli eljárásban a tényállás a határozat meghozatalához szükséges mértékben nem volt tisztázható, és további eljárási cselekménytől sem várható eredmény.

VIII.

Jogi értékelés

A Versenytanács és a bíróságok joggyakorlata

53. Általános követelményként fogalmazódik meg, hogy a vállalkozásnak a fogyasztók irányában tanúsított kereskedelmi gyakorlata feleljen meg a tisztesség követelményének, a jogszabályi előírásoknak.
54. Az elmúlt években a GVH több eljárást folytatott fogyasztói csoportokat szervező vállalkozásokkal szemben, megállapítva, hogy a vállalkozások a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsítottak. Az eljáró versenytanács határozataival szemben benyújtott kereseteket a bíróságok elutasították.
55. A GVH által a fogyasztói csoportokat szervező, működtető vállalkozásokkal szemben korábban lefolytatott eljárásokban megszületett határozatok bírósági felülvizsgálata során hozott ítéletekben a bíróságok világos, egyértelmű megállapításokat tettek a fogyasztói csoportokat szervező, kezelő vállalkozások kereskedelmi kommunikációival összefüggésben.²⁰
56. Az ítéletekben foglaltak alapján az eljáró versenytanács kiemeli, hogy a jogi szabályozás azt a kötelezettséget rója a vállalkozásokra, hogy az adott szolgáltatás kereskedelmi kommunikációja igaz, pontos és valóságos legyen, valós képet adjon a szolgáltatásról. Jogilag tilalmazott, hogy a kereskedelmi kommunikáció (így pl. a reklám) akár a termék egésze, akár lényeges tulajdonsága kapcsán olyan hamis képet adjon a fogyasztó számára, amely őt megtévesztheti. Ha a vállalkozás reklámjában bármiféle tényközlésbe bocsátkozik, akkor annak a fogyasztói döntést megalapozó lényeges információkat valósághű módon kell tartalmaznia. Ilyenkor elsődlegesen a vállalkozásé a felelősség, hogy a reklám terjedelmi korlátai között meghatározza a tájékozott fogyasztói döntés meghozatalához elengedhetetlenül szükséges minimális információk körét. A joggyakorlat által megkövetelt teljes körű tájékoztatást nyújtó reklám fogalma a reklámozott szolgáltatás lényeges (különösen a fogyasztók számára más hasonló szolgáltatásokhoz vagy szolgáltatáshoz képest

---

²⁰ A Vj-1/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 7.K.32.673/2005/5. számú és a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.27.707/2006/7. számú ítéletét; a Vj-149/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 7.K.32.275/2006/7. számú ítéletét; a Vj-150/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.27.843/2006/6. számú ítéletét; a Vj-183/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 7.K.32.243/2006/9. számú és a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.27.223/2008/7. számú ítéletét; a Vj-207/2005. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 11.K.33.078/2006/10. számú és a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.27.124/2007/6. számú ítéletét; a Vj-163/2007. számú ügy kapcsán lásd a Fővárosi Törvényszék 2.K.33.174/2008/7. számú és a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.27.097/2009/5. számú ítéletét; a Vj-13/2010. számú ügy kapcsán a Fővárosi Törvényszék 2.K.34.217/2010/6. számú ítéletét.

előnytelen) tulajdonságainak megjelenítésére vonatkozik, azzal, hogy a kereskedelmi kommunikáció kapcsán figyelemmel kell lenni a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges azon feltételek ismertetésére, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a reklámokban közzétettek megfelelő értelmezéséhez.

57. Az ítéletek kiemelik továbbá, hogy minden olyan reklámmal szemben, amely bármilyen módon a pénzhez jutás ígéretével kecsegtet, egy magasabb elvárhatósági szint fogalmazódik meg a reklámozott szolgáltatás bizalmi jellege miatt. Ezen esetekben a hitelesség, a pontosság kiemelkedő szerepet kap. A fogyasztói csoportok szervezésével kapcsolatos reklámok címzettjei az átlagos fogyasztótól eltérő, hátrányosabb helyzetűknél fogva a hitelintézetek banki szolgáltatásából nem részesülő, abból kirekesztett, rászoruló fogyasztók (BAR-listások, nyugdíjasok stb.), akik az átlagosnál jóval kiszolgáltatottabb helyzetben vannak, hiszen az átlagfogyasztókhöz képest nehezebben vagy nem is jutnak hitelhez, így különösen érzékenyen reagálnak a hitelezéssel kapcsolatos lehetőségeket felvázoló reklámokra. Az ezen rászoruló fogyasztói kört érintő tájékoztatástól alapvetően elvárható követelmény a teljes körű, valamint a szolgáltatás értelmezéséhez elengedhetetlen adatok közlése.
58. A következetes bírói gyakorlat alapján a fogyasztói csoportok kapcsán lényeges körülménynek minősül, hogy az adott szolgáltatás nyújtására „belső hitelezéssel” (a tagok befizetéseiből) kerül sor, amely tovább növeli a fogyasztói várakozások teljesülésének bizonytalanságát, valamint a szerencseelem léte, és az a körülmény, hogy a fogyasztó nem a szerződéskötéskor, hanem később, akár csak évek múltán juthat a vásárlási joghoz és általa a megszerezni kívánt dologhoz. A bírói gyakorlat a fogyasztói csoportokkal kapcsolatos reklámokkal szemben elvárásként támasztja, hogy a reklám kiterjedjen a sajátos vásárlási társulás lényeges elemeire, sajátosságaira, abból megismerhető legyen a konstrukció egyedisége, többek között az előtakarékossági jelleg. Jogsértő, ha a reklámban felvázolt tevékenység a használt szavak és kifejezések hétköznapi életben elfogadott jelentése alapján egy lényeges tulajdonságaiban eltérő szolgáltatással, a hitelnyújtással azonosítható. E tekintetben a reklám jogsértő jellegét nem szünteti meg, hogy abban közzétételre kerülnek olyan kitételek, mint például „Nem kap hitelt?”, „Nehezen teljesíthető banki feltételek”, „Van más megoldás”, mivel a fogyasztó a reklám egésze alapján arra következtethetett, hogy a kívánt pénzösszeghez azonnal hozzájuthat.
59. A bíróságok által megerősített joggyakorlat szerint a fogyasztói csoportok működtetői nem védekezhetnek megalapozottan azzal, hogy a reklámot a teljes tájékoztatási folyamat részeként kell vizsgálni, a kapcsolatfelvételt követően a fogyasztók, ügyfelek teljes körű tájékoztatást kapnak. Nemcsak a teljes információs folyamat végeredményének, hanem annak minden elemének, és különösen a – termék igénybevételére vonatkozó vásárlási hajlandóság növelését, vagyis a fogyasztónak a még meg nem lévő konkrét szerződési akaratának kialakítását célzó – reklámnak is korrektnek kell lennie. Ha ez a védekezés elfogadást nyerne, az azt is eredményezhetné, hogy amennyiben egy termékről vagy szolgáltatásról telefonos vagy személyes megbeszélés során pontos tájékoztatás kapható, akkor az azt megelőző reklámban bármi következmények nélkül állítható lenne. A reklám jogsértő jellege tehát akkor is megállapítható, ha a fogyasztónak utóbb módja van a teljes körű, valós információ megismerésére (vagyis adott esetben akkor is, ha a vállalkozás a szerződni kívánó fogyasztók felé a külön jogszabályokban foglalt tájékoztatási kötelezettségeinek eleget tesz), a reklám közzétételével a jogsértés megvalósult.

A kereskedelmi gyakorlat

60. Az Fttv. alkalmazásának körében – figyelemmel az Fttv. 2. §-ának d) és e) pontjában foglaltakra – a vállalkozások kereskedelmi gyakorlata nem korlátozódik a reklámok közzétételére, a marketingtevékenységre, hanem az magában foglal minden, az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartást, s így minden olyan információközlést is, amely közvetlen összefüggésben van a vállalkozás önálló foglalkozásával vagy gazdasági tevékenységével.
61. Mint azt a bírói gyakorlat²¹ is megerősíti, az Fttv. 2. §-ának d) pontjában felsoroltak egymással nem állnak konjunktív viszonyban, ezért azok bármelyike kereskedelmi gyakorlatnak minősül. Eszerint tehát az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló reklám is, de a marketingtevékenység is, és az egyéb kereskedelmi kommunikáció is a vállalkozás kereskedelmi gyakorlatának minősül. A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat megállapításának nem feltétele a vállalkozás valamennyi kommunikációjának együttes vizsgálata. Adott esetben tehát egyetlen reklám, egyetlen információközlés is lehet kereskedelmi gyakorlat, amellyel a vállalkozás megsértheti az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdését.
62. Ennek megfelelően az Fttv. alapján kereskedelmi gyakorlatként értékelhetők a reklámok, így az eljárás alá vont esetében a szórólap és az egyes regionális Szuperinfó kiadványokban elhelyezett reklámok, továbbá kereskedelmi gyakorlatként értékelhetők a szerződéskötést megelőzően, illetve annak során adott szóbeli tájékoztatás és írásos dokumentáció is.

A kereskedelmi gyakorlat címzettjei

63. A vizsgált kereskedelmi gyakorlat címzettjei – elsődlegesen – a reklámokban külön is nevesített („*Nyugdíjasoknak és BAR-listásoknak is*”) azon fogyasztók, akik a pénzügyi intézmények banki, pénzügyi szolgáltatásából nem részesülnek, jövedelmi szerkezetük, életkoruk stb. okán a bankok által támasztott hitelfeltételeknek nem felelnek meg.
64. Ezen fogyasztók az átlagosnál kiszolgáltatottabb, sérülékenyebb helyzetben vannak, hiszen az átlagfogyasztókhoz képest nehezebben vagy nem is jutnak hitelhez, így különösen érzékenyen reagálnak a hitelezéssel, pénzügyi megoldásokkal kapcsolatos lehetőségeket („*hitel helyett válasszon más megoldást, számoljon utána*”) felvázoló reklámokra. Az eljárás alá vont által alkalmazott kommunikációs eszközök jellegére (regionális, ingyenes hetilap, illetve szórólap) is figyelemmel, a vizsgált kommunikációs eszközök az elsődleges fogyasztói kör mellett ezen körbe nem tartozó fogyasztókat is megcéloztak, illetve elértek, irányukban is pénzügyi megoldást kínálva.
65. Azzal együtt, hogy a fentiek alapján a vizsgált kereskedelmi gyakorlat címzettjei eltérő helyzetben lévő fogyasztók lehetnek, az eljáró versenytanács nem tartotta szükségesnek, hogy tekintetükben külön-külön értékelje a vizsgált gyakorlatot, így annak megítélése során az Fttv. 4. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel eljáró fogyasztó magatartásából indult ki.
66. Az eljáró versenytanács – bíróságok által is megerősített – gyakorlata szerint a reklámok valóságtartalmában fenntartás nélkül megbízó fogyasztó racionális fogyasztónak minősül. Az

²¹ Lásd a Fővárosi Ítélet tábla 2.Kf.27.546/2010/6. számú ítéletét.

a fogyasztó is ésszerűen jár el, aki nem kételkedik a reklámok által nyújtott tájékoztatásban, a reklámozó szavahihetőségében, hanem a reklámokat egy ésszerűen költséghatékony tájékoztató folyamatban az üzleti tisztesség követelményének érvényesülésében bízva kezeli. Az ésszerűen eljáró fogyasztótól nem azt kell elvárni, hogy ellenőrizze a reklámokban szereplő információ helytállóságát. A reklámok egyik funkciója éppen az, hogy a vállalkozás és a fogyasztó között meglévő információs aszimmetria feloldására költséghatékony megoldásokat kínálnak, s a fogyasztó – számára költségmegtakarítást eredményezően – valóságosnak, pontosnak fogadja el a vállalkozás nyújtotta tájékoztatást, történjék az bármilyen formában.

67. Az adott helyzetben általában elvárható magatartás, s azon belül adott helyzetben általában elvárható figyelmeztetés és körültekintés vonatkozásában az eljáró versenytanács kiemeli, hogy

- a fogyasztó által tanúsított magatartás egy olyan döntési folyamat eredménye, amelynek összetett volta és az e folyamatra hatást gyakorló tényezők sokszínűsége alapján megállapítható, hogy a fogyasztói döntést nem lehet egy tisztán racionális megfontolás eredményének tekinteni, mivel megszületésében más (indulati, érzelmi stb.) tényezők is szerepet játszanak. Ennek nem mond ellent az Fttv. sem. A törvény 4. §-ának (1) bekezdése maga sem követeli azt meg, hogy valamely kereskedelmi gyakorlat megítélése során a különböző alternatívák között hideg fejjel, a döntés meghozatalához szükséges információkat teljes körűen feltárva és saját preferenciáit pontosan ismerve eljáró, a számára legkedvezőbb, kizárólag a racionalitásra alapozott döntést meghozó fogyasztót tartsa szem előtt a jogalkalmazó;
- az „adott helyzetben általában elvárható figyelmeztetéssel és körültekintéssel” eljáró fogyasztó nem azonosítható egy, kizárólag az ésszerűségi követelményeknek megfelelően eljáró fogyasztóval. A törvény alkalmazása során egy olyan fogyasztó a mérce, aki általában nem kizárólag az ésszerűség által meghatározottan hozza meg döntéseit. Ezzel nem ellentétes az Fttv. 4. §-a (1) bekezdésében az „ésszerűen tájékozottan” kitétel sem, mivel ez nem abszolutizálja az ésszerűség követelményét, hanem éppen relativizálja azt – hiszen (amint arra előzőleg rámutatott az eljáró versenytanács) az a fogyasztó is ésszerűen tájékozott, aki nem kételkedik a reklámokban tett állításokban, nem kételkedik a reklámozó szavahihetőségében, mivel a kölcsönös bizalmon alapuló gazdaságban a reklámokat egy költséghatékony tájékoztató lehetőségnek tekinti;
- a fogyasztói döntési folyamat nem racionális elemeinek szerepe az átlagosnál erőteljesebben jelentkezik azon fogyasztók esetében, akik különösen kiszolgáltatottnak minősülnek.

Ügyleti döntés

68. A jogi értékelés szempontjából relevanciával bíró fogyasztói döntés meghozatala egy folyamat, amelynek nemcsak az egészét, hanem egyes szakaszait is védi a jog a maga eszközeivel. Egy fogyasztói döntési folyamat során több ügyleti döntés meghozatalára is sor kerülhet, amelyek mindegyikének meghozatala esetén súlya lehet a vállalkozások által folytatott kereskedelmi gyakorlatoknak. A fogyasztói csoporthoz való csatlakozás, illetve abban való részvétel során a fogyasztó szintén számos ügyleti döntést hoz, pl. szükségletei, pénzügyi lehetőségei alapján a pénzügyi termékek közötti választással, a fogyasztói csoportok szervezői közötti választással, a konstrukció (áru, összeg, futamidő)

kiválasztásával, előtörlesztés vállalásával, a szerződéstől való elállással, a szerződés felmondásával stb. Az ügyleti döntés torzítása bekövetkezhet a fogyasztói döntéshozatali folyamat bármely szakaszában, vagyis a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelensége a döntési folyamat egésze során vizsgálható.

69. A fogyasztói döntési folyamat ugyanakkor a fogyasztók figyelmének felkeltését is magában foglalja, és a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen magatartások, kereskedelmi gyakorlatok tilalma már e szakasszal kapcsolatban is érvényesülést kíván, így ez sem történhet tisztességtelen módon. Nemcsak az olyan magatartás jogellenes, amely kizárólagosan meghatározza a fogyasztó döntését, hanem minden olyan magatartás, amely érdemben kihatással van a folyamatra – ideértve a figyelem felkeltését is. Önmagában az a körülmény, hogy a tisztességtelen magatartás, kereskedelmi gyakorlat hatására a fogyasztó felveszi a kapcsolatot a vállalkozással, már kifogásolható, hiszen ennek során a vállalkozás „meggyőzheti” a fogyasztót, „ráveheti” a vállalkozás számára előnyös döntés meghozatalára. Az üzleti-piaci folyamatok igen lényeges mozzanata a kölcsönös kapcsolatfelvétel, amelynek során mindkét félnek számos alternatíva áll a rendelkezésére a realizáláshoz. Általában jogsértést eredményez, ha ezen kapcsolatfelvétel alapja, elindítója egy tisztességtelen magatartás, kereskedelmi gyakorlat, különösen egy tisztességtelen reklám.

Az értékelés keretei

70. Az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdése szerint tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. Az Fttv. 3. §-ának (2)-(4) bekezdései értelmében egy kereskedelmi gyakorlat három esetben minősülhet tisztességtelennek:
- ha az adott kereskedelmi gyakorlat szerepel az Fttv. mellékletében (az ún. „feketelistán”), vagy
  - ha a kereskedelmi gyakorlat megtévesztő vagy agresszív, teljesítve a 6-8. §-okban szabályozott feltételeket, vagy
  - ha teljesülnek az Fttv. 3. §-ának (2) bekezdésben rögzített feltételek.
71. A szabályozás logikájából (generális-speciális viszony) adódóan mindig azon tényállási elemeket kell vizsgálni, amelyeknek a magatartás különösen megfeleltethető, az általánosabb tényállási elemeket nem, hiszen azokat a jogalkotó megvalósultnak tekinti.
72. A jelen eljárás keretében vizsgált kereskedelmi gyakorlat az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdésében foglalt tényállás alapján értékelendő. A versenytanács gyakorlata szerint ugyanis a megtévesztés 6. § szerinti – aktív – tényállásában értékelendő, ha a kereskedelmi gyakorlat tartalmazza ugyan az érintett áru, szolgáltatás lényeges tulajdonságait, de valótlan/megtévesztő módon, illetve az is, ha a kereskedelmi gyakorlat (nem valós/megtévesztő) üzenete a fogyasztó számára sugallhat bizonyos elemeket, azonban azokat a kereskedelmi gyakorlat ténylegesen nem tartalmazza.
73. Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdésében foglalt tényállás kapcsán
- egyfelől azt kell vizsgálni, hogy az eljárás alá vont kereskedelmi gyakorlata alkalmas volt-e arra, hogy a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készítse, amelyet egyébként nem hozott volna meg,

- másfelől azt, hogy az ezen döntés alapjául szolgáló információ megtévesztő volt-e, akként, hogy valótlan információt, vagy valós információt megtévesztésre alkalmas módon tett közzé.
74. Az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdése felsorolja azon tényezők körét, amelyek tekintetében a megtévesztésre alkalmasság felmerülhet. Ilyen tényező a szolgáltatás
- természete [6. § (1) bekezdés a) pont],
  - nyújtásának módja, időpontja [6. § (1) bekezdés bd) pont],
  - adott célra való alkalmassága, a használatától várható eredmények, előnyei [6. § (1) bekezdés bg) pont],
  - ára, költségei [6. § (1) bekezdés c) pont].
75. A vizsgált kereskedelmi gyakorlat értékelése kapcsán az eljáró versenytanács előrebocsátja, hogy az ügyindító végzésben foglaltaknak megfelelően a jelen eljárás a fogyasztókat érintő kereskedelmi kommunikációknak az Fttv. rendelkezései alapján történő vizsgálatára terjedt ki, így az eljáró versenytanács döntése is e körben tartalmaz megállapításokat. Az eljáró versenytanács rögzíti továbbá, hogy a jelen eljárás célja nem a fogyasztói csoportok működésének, hasznosságának megítélése, hanem az eljárás alá vont fogyasztói csoportok szervezésével kapcsolatos tájékoztatási gyakorlatának értékelése.
76. A fogyasztói csoportok jellemzőit és az eddigi joggyakorlatot is figyelembe véve ezen konstrukció kapcsán, az eljárás alá vont által szervezett fogyasztói csoportok esetében is lényeges körülménynek minősülnek az alábbiak:
- a szolgáltatás természete, a csoportbeli részvétel keretei, azaz, hogy az adott szolgáltatás nyújtására „belső hitelezéssel”, a tagok befizetéseiből, és nem egy pénzügyi szolgáltató általi hitelnyújtással kerül sor [6. § (1) bekezdés a) pont];
  - a vásárlói jog megszerzése, azaz, hogy a fogyasztó a havi részletek megfizetése mellett nem meghatározott forintösszeghez, hanem kizárólag vásárlói joghoz juthat [6. § (1) bekezdés bd) pont];
  - az előtakarékosági jelleg, azaz, hogy a fogyasztói csoport egy sajátos részletvételi konstrukció, amelyben a fogyasztó nem a szerződéskötéskor, hanem később, akár évek múltán juthat a vásárlási joghoz, s azáltal a megszerezni kívánt dologhoz [6. § (1) bekezdés bd) pont];
  - a szerencseelem léte, azaz, hogy a vásárlói joghoz jutást befolyásolja a csoporttagok száma, illetve a további csoporttagok törlesztési és előtörlesztés-vállalási hajlandósága [6. § (1) bekezdés bg) pont];
  - az előtörlesztés-vállalás lehetősége és költségei, azaz, hogy a „futamidő” letelte előtt vásárlói joghoz kizárólag előtörlesztés vállalása útján juthat a fogyasztó, de az előtörlesztés vállalása a szerződés tárgyára, a ténylegesen vásárlásra fordítható összeg nagyságára csökkentőleg hat [6. § (1) bekezdés c) pont];
  - az elérhető szerződéses összeg, azaz, hogy legfeljebb meghatározott összegre köthető szerződés, és ezt meghaladó összeg több szerződés kötésével (ily módon az ezzel járó költségek, a konstrukció jellegéből adódó kockázatok stb. többszörözésével) érhető el [6. § (1) bekezdés c) pont];

- a havi részletek tartalma, azaz, hogy a csoportba való belépés, illetve részvétel milyen költségekkel jár, így az, hogy a törlesztőrészlet mellett egyszeri alkalommal regisztrációs szerződéskötési díj és havi rendszerességgel megbízási díj is fizetendő [6. § (1) bekezdés c) pont];
  - a „futamidő” tartama, azaz, hogy milyen időtartamra kötött szerződés mellett érhető el adott havi részlet [6. § (1) bekezdés bd), c) pontok].
77. A fogyasztói csoport fenti jellemzői – figyelemmel az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdésére – olyan lényeges kategóriaképző tulajdonságnak minősülnek, amelyek ismerete nélkül nem hozható tájékozott ügyleti döntés vagy akár körültekintő összehasonlítás. Ily módon, ha ezekről a lényeges jellemzőkről a reklám megtevesztésre alkalmas módon tájékoztat, az ésszerűen eljáró átlagfogyasztó nincs abban a helyzetben, hogy megalapozott ügyleti döntést hozzon.
78. A befolyásolás lehetősége, illetve a megtevesztésre való alkalmasság megítélése kapcsán az eljáró versenytanács tekintettel volt arra is, hogy
- a lakosság pénzügyi ismeretei jellemzően alacsonyak,
  - a fogyasztói csoport fogalma, működésének lényegi jellemzői nem tekinthetők közismertnek, erre utal az elmúlt években a fogyasztói csoportokat szervező vállalkozásokkal szemben a GVH-hoz és más hatóságokhoz érkező panaszok, illetve a lefolytatott eljárások száma, jellege.

Hirdetés és szórólap

79. A vizsgált reklámok elsődleges célcsoportját a nehéz pénzügyi helyzetben lévő, korlátozott hitelképességgel bíró személyek jelentik, akiknek a figyelmét kétség kívül felkeltik az esetleges anyagi gondjaikra megoldást kínáló hirdetések. A hazai lakosság magas szintű árérzékenységből, illetve a hitelpiaci mozgásokból kiindulva a reklámokkal elért további – adott esetben pénzügyileg kevésbé kiszolgáltatott helyzetben lévő – fogyasztók figyelmét is felkeltik a kedvező, fix havi törlesztőrészletek. Az elérni kívánt fogyasztók szerződéskötésre, de legalábbis a fogyasztói csoport szervezőjével való kapcsolatfelvételre vonatkozó ügyleti döntését tehát jelentős mértékben befolyásolhatta a reklám – még ha utólag esetlegesen tájékoztatták is őket a konstrukció kevésbé kedvező jellemzőiről.
80. A nyomtatott sajtóban megjelent, a jelen eljárásban vizsgált hirdetés fogyasztói döntés befolyásolására való alkalmasságát önmagában az a tény is igazolja, hogy az eljárás alá vont folyamatosan, több hónapon keresztül szükségesnek ítélte a reklám közzétételét, hiszen a leendő ügyfelei számára ez jelenti a kapcsolatfelvétel alapját.
81. A vizsgált reklámokban (a szórólapon és a sajtóbeli hirdetésben) az érintett szolgáltatásról adott információk alkalmasak voltak a fogyasztók megtevesztésére is, mivel azok valótlán üzenetet közvetítettek az alábbiak miatt a szolgáltatásról. A fogyasztók számára a hirdetésekben nem derül ki, hogy az eljárás alá vont kizárólag fogyasztói csoportok szervezésével foglalkozik, és a kínált konstrukcióban nem nyújt kölcsönt, annak ellenére, hogy mindkét hirdetési eszközön megjelenik apró betűben, hogy *„Hirdetésünk nem teljes körű, részletekért keresse ügyfélszolgálatunkat! Tevékenységünk fogyasztói csoport szervezésére irányul.”*. Ezen kiegészítés ugyanis a fogyasztó számára nem hordoz tartalmat, illetve nem is érzékelhető, a sajtóbeli hirdetésekben olvashatatlanul kicsi méretű, valamint önmagában alkalmatlan arra, hogy a reklámok fő üzenetét befolyásolja.

82. A „fogyasztói csoport” kifejezés feltüntetése nem utal megfelelő módon a mögöttes szolgáltatás és konstrukció mivoltára, illetve a reklámban való szerepeltetése nem változtat azon, hogy a fogyasztó a reklám egésze alapján nem kap reális tájékoztatást a szolgáltatás tényleges természetéről, valamint, hogy a reklám összhatásában azt az üzenetet közvetíti a fogyasztó számára, hogy a reklámozott szolgáltatás a banki hitelfelvétellel egyenértékű alternatívát kínál. A hirdetés hiányosságaira való felhívást tartalmazó kitétel kapcsán pedig kiemelendő, hogy egy, a fogyasztói döntési folyamat egy későbbi szakaszában adott további tájékoztatás nem szünteti meg a reklámok jogsértő jellegét.
83. A hirdetések egyáltalán nem szolgálnak információval a fogyasztói csoportok – a fent említett, közismertnek nem tekinthető – lényeges tulajdonságairól, miközben a megjelenített információk sem tekinthetőek valósnak.
84. Az igényelhető összegek, az időtartamok és a havi részletek megjelenítése révén, a pénzügyi hitel- és egyéb termékek közismert, a mindennapi életben elfogadott reklámozási és tájékoztatási gyakorlata alapján, a fogyasztó a reklám összhatása eredményeként arra a következtetésre juthatott, hogy az eljárás alá vont pénzügyi szolgáltatást kínál, és a reklámozott szolgáltatás igénybevétele esetén a fogyasztó azonnal hozzájuthat az általa igényelt összeghez, amelyet ezt követően havonkénti törlesztéssel fizet vissza.
85. Ezt az értelmezést erősíti a „*Hitel helyett válasszon más megoldást, számoljon utána*” szlogen is. A reklámok alapján a fogyasztóban fel sem merülhet az az értelmezési lehetőség, hogy fogyasztói csoport révén nem az igényelt pénzügyi összeghez, hanem vásárlói joghoz juthat, és a kívánt dologhoz is csak előtörlesztés vállalással (a szerencseelem által befolyásoltan), esetleg több (akár 10-15) év elteltével juthat hozzá. Nem derül ki az sem, hogy az ígért pénzügyi összeghez (pontosabban a vásárlói joghoz nyújtott támogatáshoz) a tagok befizetéseire – egyfajta belső hitelezésre – van szükség, ennek következtében, még előtörlesztés vállalása esetén is a vásárlói joghoz jutás időpontját a rendelkezésre álló közös csoportalap mértéke – azaz a csoporttagok száma és más csoporttagok fizetési hajlandósága – befolyásolja.
86. A hirdetésekben megjelenített igényelhető összegek és azok költsége kapcsán kiemelendő továbbá, hogy a csoporttag előtörlesztés vállalása mellett juthat hozzá a vásárlói joghoz, azonban előtörlesztés vállalása esetén – a 15. pontban leírtak alapján – megváltozik a szerződés tárgya, az előtörlesztés összege a vásárlói jog összegét csökkenti. Ennek következtében az előtörlesztést vállaló számára a vásárlói jog elnyerését követően a vásárlói jog értéke nem a tájékoztatások szerint alakul. Az előtörlesztés vállalás ugyan külön díjjal, költséggel nem jár, azonban az a fogyasztói csoport sajátosságainál fogva nem a szerződéses összeg hamarabbi visszafizetéséhez, hanem az ahhoz való korábbi hozzájutáshoz (vásárlói jog megnyíltához) kapcsolódik, továbbá a fent bemutatottnak megfelelően az előtörlesztés vállalás a fogyasztó számára azzal a következménnyel („költséggel”) jár, hogy a megszerezhető vásárlói jog értéke jelentősen csökken a dolog árához képest. Az eljárás alá vont által szervezett csoportok közgyűléseinek jegyzőkönyvei alapján (lásd a 26. pontot) látható, hogy a vásárlói jogot ténylegesen elnyerők esetében akár felére, kétharmadára csökkent az igényelt összeg a jelentős mértékű (akár 50-60 hónapos) vállalás révén. Erre való tekintettel a megjelenített összegek, mivel valójában nem érhetőek el, valótlanak.
87. Mindezek alapján az eljáró versenytanács értékelése szerint a nyomtatott sajtóban megjelent reklám és a szórólap alkalmas volt a fogyasztók megtévesztésére a fent leírt jellemzők vonatkozásában. Mint arra az eljáró versenytanács fentebb már utalt, az a körülmény, hogy a fogyasztónak utóbb – pl. az eljárás alá vont által szóban adott tájékoztatás alapján –

esetlegesen módja van a reklámmal érintett áru, szolgáltatás lényeges jellemzőire vonatkozó teljes körű, valós információ megismerésére, a kapcsolatfelvétel alapjául szolgáló reklám jogsértő jellegének megállapítását nem érinti. A különböző kommunikációs eszközök útján adott tájékoztatásoknak ugyanis önmagukban kell egyértelműnek, hitelesnek, igaznak és pontosnak lenniük; a szerződéskötést megelőző pontos és bizonyított tájékoztatás legfeljebb a bírság mértékét enyhítő körülménynek minősülhet.

Szerződéskötéshez kapcsolódó tájékoztatások

88. Az üzletkötők által – telefonon vagy személyesen – adott szóbeli tájékoztatás tekintetében az eljáró versenytanács arra a következtetésre jutott, hogy a szóbeli tájékoztatás pontos tartalma jelen eljárásban nem bizonyítható, különös tekintettel azok utólagos rekonstruálásával kapcsolatos bizonyítási nehézségekre.
89. A szerződéskötéshez kapcsolódó írásos dokumentumok (így az „Adatlap”, a „Tájékoztató”, és az RSZ) tekintetében az eljárás alá vont által alkalmazott, szerződéskötéshez kapcsolódó dokumentumok tartalma ismertté vált ugyan, azonban a versenyfelügyeleti eljárásban a dokumentumok alkalmazásának (pl. a dokumentumok átadása, azok tartalmának megismerése / megismerttetése a fogyasztóval) feltételei, körülményei nem bizonyíthatók.
90. Mindezek alapján az eljáró versenytanács szerint a szerződéskötéssel kapcsolatos kereskedelmi kommunikációk megtévesztésre, illetve az ügyleti döntés (a szerződéskötés vagy a szerződéses kapcsolat fenntartása) befolyásolására való alkalmasságának megítéléséhez szükséges információ a határozat meghozatalához szükséges mértékben nem volt tisztázható, és azok beszerzése az eljárás folytatása esetén sem várható, ezért a Versenytanács ezen kommunikációs gyakorlat vonatkozásában az eljárást a Ket. 31. §-a (1) bekezdésének i) pontja alapján megszünteti.

Felelősség a kereskedelmi gyakorlatért

91. Az Fttv. – a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatti felelősségről rendelkező – 9. §-ának (1) bekezdése értelmében a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértéséért felel az a vállalkozás, amelynek a kereskedelmi gyakorlattal érintett áru értékesítése, eladásának ösztönzése közvetlenül érdekében áll.
92. Az eljáró versenytanács megállapította, hogy a kereskedelmi gyakorlattal érintett áru (szolgáltatás) értékesítése, eladásának ösztönzése az eljárás alá vontnak közvetlenül érdekében állt, mivel a csoporttagokkal kötött szerződések utáni egyszeri regisztrációs díjból és a megbízási díjkból – mint a fogyasztói csoport szervezőjének – bevétele keletkezett.
93. Mindezek alapján a vizsgált kereskedelmi gyakorlatokért az Fttv. alapján az eljárás alá vont felelősséggel tartozik.

Összegzés

94. A fentiekre figyelemmel az eljáró versenytanács megállapítja, hogy az Fttv. 6. §-a (1) bekezdésében foglalt tényállás fennállása a szerződéskötéshez kapcsolódó tájékoztatásokat illetően a rendelkezésre álló adatok alapján nem bizonyítható, s e tekintetben az eljárás folytatásától sem várható eredmény, ezért az eljáró versenytanács az eljárás alá vont által kezelt, működtetett fogyasztói csoportokkal kapcsolatos, szerződéskötéshez kapcsolódó tájékoztatások vonatkozásában a Ket. 31. §-a (1) bekezdésének i) pontja alapján az eljárást megszünteti.

95. Eljáró versenytanács megállapítja, hogy az eljárás alá vont vállalkozás 2011 novembere és 2012 októbere között terjesztett szórólapjával, valamint 2012 januárja és 2012 júliusa között a Szuperinfó egyes regionális kiadványaiban közzétett sajtóhirdetéseivel megtevesztette a fogyasztókat, megsértve ezáltal az Fttv. 3. §-a (1) bekezdésében írt tilalmat, figyelemmel az Fttv. 6. §-a (1) bekezdésének a), bd), bg) és c) pontjaiban foglaltakra.
96. Mivel nem ismert, hogy az eljárás alá vont felhagyott-e a kifogásolt tájékoztatási gyakorlatával, a jogsértés Tpvt. 77. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján történő megállapításán túlmenően az eljáró versenytanács megtiltja a Tpvt. 77. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján a jogsértő kereskedelmi kommunikációk alkalmazásával megvalósuló magatartás további folytatását.
97. A fentiek mellett az eljáró versenytanács a Tpvt. 78. §-ának (1) bekezdése alapján bírság kiszabását is indokoltnak tartotta az eljárás alá vonttal szemben. A bírság mértékének meghatározásával kapcsolatban kialakult versenytanácsi gyakorlatot a GVH Elnökének és a Versenytanács Elnökének 1/2007. számú Közleménye (a továbbiakban: Közlemény) foglalja össze. A Közlemény a Kúria (korábbi elnevezéssel: Legfelsőbb Bíróság) megközelítését figyelembe véve kiemeli, hogy a bírság kiszabásának célja az, hogy a vállalkozásokat visszatartsa a tisztességtelen piaci magatartástól, és egyúttal megteremtse a gazdasági verseny tisztességét. Ez a cél pedig csak olyan mértékű bírsággal valósítható meg, amely a versenyjogsértést megvalósító vállalkozásnak arányos, de érezhető megterhelést jelentő anyagi hátrányt okoz, s olyan összegű, amely az eljárás alá vontat és más vállalkozást hasonló magatartástól visszatart. A Közleményben összefoglalt versenytanácsi gyakorlat szerint a bírság összegének kiindulópontjául szolgálhat a jogsértő tájékoztatással járó költség, vagy a jogsértéssel érintett piacon realizált időarányos árbevétel, amely mértéket a releváns súlyosító és enyhítő körülmények növelhetnek, illetve csökkenthetnek. Ezt követően szükséges annak mérlegelése, hogy az így kalkulált bírságösszeg összességében alkalmas-e a kívánatos következmények elérésére.
98. A Közleményben foglaltakra figyelemmel az eljáró versenytanács a bírság kiszabása során az eljárás alá vont által a vizsgált időszakban megjelentetett reklámok ismert (jelen döntés 36. pontjában összegzett) költségéből indult ki.
99. Az eljáró versenytanács kiemelt súlyosító körülményként vette figyelembe, hogy
- a jogsértő kereskedelmi kommunikációk közzététele időben elhúzódott (több hónapon át zajlott),
  - a jogsértő reklámok a regionális kiterjedtség miatt fogyasztók széles körét elérték,
  - a jogsértő magatartással megcélzott, illetve elért fogyasztói kör részben az átlagosnál sérülékenyebb,
  - az érintett szolgáltatás bizalmi jellegűnek minősül a szerencseelemekre is tekintettel,
  - a fogyasztó számára egy hosszú távú jogviszonyt eredményez a fogyasztói csoportba történő belépés, így a kereskedelmi gyakorlat hatása időben elhúzódó,
  - az eljárás alá vont magatartása felróható, nem éri el az adott helyzetben általában elvárható magatartási mércét, nem felel meg a társadalom értékítéletének, különös tekintettel arra, hogy a GVH joggyakorlata e téren már évekkel ezelőtt kikristályosodott, továbbá bíróságok által is megerősítést nyert.

100. Enyhítő körülményként vette ugyanakkor figyelembe az eljáró versenytanács, hogy a fogyasztók a szerződés megkötéséig további információkhoz juthattak a fogyasztói csoport működésével kapcsolatban.
101. Végezetül, a fentieknek megfelelően kalkulált bírságösszeget az eljáró versenytanács megvizsgálta abból a szempontból is, hogy az – figyelemmel az ügy összes körülményeire – kellő mértékű elrettentő erőt képvisel-e, illetve hogy nem haladja-e meg a Tpvt.-ben meghatározott törvényi maximumot. Mivel a kommunikációs költségekből kiindulva számítandó összeg – tekintettel a számos kiemelt súlyosító és mindössze egy enyhítő körülményre – jelentősen meghaladta az eljárás alá vont utolsó hiteles éves nettó árbevételének 10%-át, a jelen ügyben a törvényi maximum érdemi korlátot jelentett a bírság meghatározásánál.

IX.

Eljárási kérdések

102. Az Fttv. 10. §-ának (3) bekezdése alapján a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt a GVH jár el, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas.
103. Az Fttv. 11. §-a (1) bekezdésének a) pontja értelmében a 10. § alkalmazásában a gazdasági verseny érdemi érintettségének megállapításánál – a jogsértéssel érintett piac sajátosságainak figyelembevételével – irányadó az alkalmazott kereskedelmi gyakorlat kiterjedtsége, figyelemmel különösen a kommunikáció eszközének jellegére, a jogsértéssel érintett földrajzi terület nagyságára, a jogsértéssel érintett üzletek számára, a jogsértés időtartamára vagy a jogsértéssel érintett áru mennyiségére.
104. Jelen eljárásban a gazdasági verseny érdemi érintettsége és így a GVH hatásköre fennáll az Fttv. 11. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján, mivel az eljárás alá vont tevékenységét több megyében terjesztett, ingyenessége miatt potenciálisan széles fogyasztói körhöz eljutó hetilap regionális kiadványaiban népszerűsítette, több hónapon keresztül.
105. A GVH illetékességét a Tpvt. 46. §-a állapítja meg.
106. A bírságot a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül kell megfizetni, függetlenül attól, hogy a határozattal szemben keresetet terjesztenek-e elő.
107. A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 332. §-ának (2) bekezdése szerint a keresetlevél benyújtásának a végrehajtásra nincs halasztó hatálya, a felperes azonban a keresetlevélben a végrehajtás felfüggesztését kérheti. A végrehajtást a kérelem elbírálásáig a Versenytanács nem foganatosíthatja.
108. A bírságnak a GVH 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számlája javára történő befizetésekor a közlemény rovatban feltüntetendő
- az eljárás alá vont neve,
  - a versenyfelügyeleti eljárás száma,
  - a befizetés jogcíme (bírság).

109. A Ket. 140. §-ának (1) bekezdése értelmében a végrehajtást megindító hatóság vagy a bíróság függesztheti fel a végrehajtást. A Ket. 140. §-ának (3) bekezdése szerint a végrehajtást megindító hatóság a kötelezett kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a végrehajtást, ha a kötelezett a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülményt igazolta, és a kötelezettet a végrehajtási eljárás során korábban nem sújtották eljárási bírsággal.
110. A Ket. 132. §-ának (1) bekezdése szerint a pénzfizetési kötelezettségének határidőre eleget nem tevő késedelmi pótléket köteles fizetni. A (2) bekezdés szerint a késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része.
111. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a GVH megindítja a határozat végrehajtását. A Versenytanács tájékoztatja a kötelezetteket, hogy a Tpv. 90/A. §-ának (1) bekezdése alapján a GVH által kiszabott, teljesítési határidőben meg nem fizetett bírság (valamint a meg nem fizetett bírság után felszámítandó és meg nem fizetett késedelmi pótlék) behajtása iránt az állami adóhatóság intézkedik.
112. Az eljárást befejező döntést a Tpv. 63. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerint a vizsgálat elrendelésétől számított három hónapon belül kell meghozni; az ügyintézési határidő azonban ugyanezen szakasz (6) bekezdése szerint indokolt esetben két alkalommal, egyenként legfeljebb két hónappal meghosszabbítható. A Ket. 33. §-a (3) bekezdésének c) pontja alapján a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő az ügyintézési határidőbe nem számít be. A jelen eljárásban az eljárás alá vont egyáltalán nem válaszolt egyetlen végzésre sem, így az ügyintézési határidő még nem telt le.
113. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpv. 83. §-ának (1) bekezdése biztosítja.
114. A végzés elleni jogorvoslati jogot a Tpv. 82. §-a, illetve a Ket. 98. §-a (3) bekezdésének c) pontja biztosítja.

Budapest, 2013. október 2.

dr. Szoboszlai Izabella s.k.
előadó versenytanácsstag

dr. Berki Ádám s.k.
versenytanácsstag

dr. Ruzshtiné dr. Juhász Dorina s.k.
versenytanácsstag